

Калішенко Євгенія Олександрівна

*аспірант кафедри адміністративного і фінансового права
Національного університету біоресурсів і природокористування України*

Калишенко Евгения Александровна

*аспирант кафедры административного и финансового права
Национального университета биоресурсов и природопользования Украины*

Kalishenko Yevgeniia

*Post-graduate Student of the Department
of Administrative and Financial Law of the
National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine*

ЕЛЕКТРОННЕ УРЯДУВАННЯ ЯК ІНСТРУМЕНТ ДОСЯГНЕННЯ АДАПТОВАНИХ ДЛЯ УКРАЇНИ ЦІЛЕЙ СТАЛОГО РОЗВИТКУ

ЭЛЕКТРОННОЕ УПРАВЛЕНИЕ КАК ИНСТРУМЕНТ ДОСТИЖЕНИЯ АДАПТИРОВАННЫХ ДЛЯ УКРАИНЫ ЦЕЛЕЙ УСТОЙЧИВОГО РАЗВИТИЯ

ELECTRONIC GOVERNANCE AS A TOOL FOR ACHIEVING SUSTAINABLE DEVELOPMENT GOALS ADAPTED FOR UKRAINE

Анотація. В державних стратегічних документах розвиток електронного урядування визначено одним з першочергових пріоритетів реформування системи державного управління. Проте, розвиток електронного урядування призведе не лише до покращення соціально-економічного розвитку нашої країни в цілому та підвищення конкурентоспроможності країни на міжнародній арені, а й сприятиме досягненню адаптованих для України Глобальних цілей сталого розвитку. Сімнадцять Цілей сталого розвитку є частиною Порядку денного в галузі розвитку на період до 2030 року, які Україна разом з іншими країнами-членами Організації Об'єднаних Націй зобов'язалась досягти з урахуванням специфіки національного розвитку.

Ключові слова: електронне урядування, концепція розвитку електронного урядування, державні стратегічні документи, Організація Об'єднаних Націй, Цілі Сталого Розвитку, Цілі Розвитку Тисячоліття.

Аннотация. В государственных стратегических документах развитие электронного управления признано одним из первоочередных приоритетов реформирования системы государственного управления. Однако, развитие электронного управления приведет не только к улучшению социально-экономического развития страны в целом и поднятию конкурентоспособности страны на международной арене, а и будет способствовать достижению адаптированных для Украины Глобальных целей устойчивого развития. Семнадцать Целей устойчивого развития являются частью Повестки дня в области развития на период до 2030 года, которые Украина вместе с другими странами-членами Организации Объединенных Наций взяла на себя обязанность достичь с учетом специфики национального развития.

Ключевые слова: электронное управление, концепция развития электронного управления, государственные стратегические документы, Организация Объединенных Наций, Цели Устойчивого Развития, Цели Развития Тысячелетия.

Summary. The strategic documents of Ukraine identify the e-governance development as one of the top priorities in reforming the public administration system. The development of e-governance, however, results not only in improving the social and economic development of our country as a whole and increasing competitiveness of Ukraine on the world stage, but also promotes the achievement of the global Sustainable Development Goals adapted for Ukraine. Seventeen Sustainable Development Goals are part of the 2030 Agenda for Sustainable Development, which Ukraine, together with other United Nations member states, has committed to achieve, taking into account the specifics of national development.

Key words: e-governance, the concept of e-governance development, public strategic documents, United Nations, Sustainable Development Goals, Millennium Development Goals.

Постановка проблеми. Питанням розвитку та впровадження електронного урядування в Україні приділяється увага вже тривалий час. В нашій державі електронне урядування виступає своєрідним інструментом державного управління, покликаним створити нові можливості для забезпечення взаємодії та співпраці органів влади, громадян і бізнесу, а саме — запровадження прозорих, зручних, безпечних, не корупційних електронних послуг, у тому числі адміністративних, в усіх сферах суспільного життя, а також надання інтегрованих електронних послуг за життєвими та бізнес-ситуаціями; створення додаткових механізмів реалізації права громадян на доступ до інформації, що перебуває у володінні органів влади, підвищення прозорості діяльності таких органів; розширення можливостей громадян щодо їх участі в процесах державного управління та впливу на прийняття управлінських рішень тощо.

Концепцією з розвитку електронного урядування [1], Стратегією сталого розвитку «Україна — 2020» [2], Середньостроковим планом пріоритетних дій Уряду до 2020 року та планом пріоритетних дій Уряду на 2017 рік [3], Державною стратегією регіонального розвитку на період до 2020 року [4], розвиток електронного урядування визначено одним з першочергових пріоритетів реформування системи державного управління. Також у рамках реалізації Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони, Україна має забезпечити комплексний розвиток електронного урядування відповідно до європейських вимог.

Проте, актуальною залишається проблема забезпечення реалізації державної політики щодо впровадження електронного урядування не лише на місцевому, регіональному та національному рівні, а й на шляху досягнення Україною сталого розвитку та виконання міжнародних зобов'язань, які наша країна взяла на себе, адаптувавши Цілі Сталого Розвитку.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Різні аспекти створення та впровадження електронного урядування, його характеристики, підходи до визначення поняття електронного урядування, стан та проблеми впровадження електронного урядування, питання інформаційно-аналітичного забезпечення органів державної влади знайшли своє відображення в наукових працях українських дослідників О. П. Голубуцького [5], П. С. Клімушина [6], І. С. Куспляка [7], І. В. Арістової, В. І. Курила [8], Д. В. Дубова, С. В. Дубової [9], А. І. Семенченка, Н. В. Грицяк [10] та інших.

Проте в роботах вітчизняних науковців недостатньо висвітлені правові аспекти електронного урядування як інструменту сталого розвитку держави, а також не досліджена проблематика державного управління розвитком електронного урядування в контексті виконання Україною, як державою — членом Організації Об'єднаних Націй (надалі — ООН), міжнародних зобов'язань.

Формулювання цілей статті. Проаналізувати особливості електронного урядування як інструменту сталого розвитку держави та показати роль електронного урядування в процесі досягнення адаптованих для України Цілей Сталого Розвитку (надалі — ЦСР).

Виклад основного матеріалу. Загальносвітовою тенденцією є трансформація індустріального суспільства у постіндустріальне, що відбувається в умовах посилення глобалізаційних процесів, розширення сфери послуг і нематеріального виробництва у результаті науково-технічного прогресу, у тому числі масштабного, глибинного та динамічного проникнення інформаційно-комунікаційних технологій в усі сфери життєдіяльності особи, суспільства, суб'єктів господарювання та держави.

Інформаційно-комунікаційні технології спровокували трансформації у взаємовідносинах між усіма суспільними акторами, а їхнє проникнення у державний сектор пов'язують із появою електронного уряду та електронного врядування [6, с. 25].

В Концепції розвитку електронного урядування в Україні на період до 2020 року як і в Стратегії сталого розвитку «Україна — 2020» закріплено, що розвиток електронного урядування є одним з основних факторів забезпечення успішності реформування та підвищення конкурентоспроможності країни, стимулювання її соціально-економічного розвитку.

Стратегією реформування державного управління України на 2016–2020 роки [11], визначено, що дієва система державного управління є одним з основних чинників конкурентоспроможності країни. Зниження адміністративного навантаження державного регулювання, покращення якості надання адміністративних послуг, забезпечення законності та передбачуваності адміністративних дій покращує позиції держави у світових рейтингах конкурентоспроможності.

Таким чином, Стратегія реформування державного управління України на 2016–2020 роки узгоджується з положеннями Стратегії сталого розвитку «Україна — 2020», зокрема розділом III «Дорожня карта та першочергові пріоритети реалізації Стратегії», в якому однією з першочергових реформ визначено реформу державного управління. Результатом

проведення цієї реформи має стати створення ефективної, прозорої, відкритої та гнучкої структури державного управління із застосуванням новітніх інформаційно-комунікативних технологій (електронне урядування) для забезпечення вироблення і реалізації цілісної державної політики, спрямованої на суспільний сталий розвиток і адекватне реагування на внутрішні та зовнішні виклики.

Проте, в чинних державних стратегічних документах розвиток та успішне впровадження електронного урядування в Україні не пов'язують із досягненням Україною як державою-членом ООН міжнародних зобов'язань, зокрема Цілей Сталого Розвитку (відомі також як Глобальні цілі сталого розвитку), що були затверджені у вересні 2015 року на Саміті ООН зі сталого розвитку в рамках 70-ї сесії Генеральної Асамблеї ООН та являються цільовими показниками майбутнього міжнародного розвитку до 2030 року.

Слід зазначити, що Цілі Сталого Розвитку (надалі — ЦСР) загалом спираються на Цілі Розвитку Тисячоліття (надалі — ЦРТ) і продовжують їх.

У свою чергу, ЦРТ як ключові чинники розвитку країн до 2015 року були визначені Декларацією Тисячоліття ООН, що прийнята у 2000 році 189-ма країнами на Саміті тисячоліття ООН. Після розроблення універсальних рамок ЦРТ у багатьох країнах світу було здійснено адаптацію ЦРТ та встановлено цільові показники розвитку до 2015 року з урахуванням специфіки національної ситуації.

За п'ятнадцять років (з 2000 по 2015 роки) доповіді щодо ЦРТ слугували єдиним стратегічним документом, який надавав можливість громадськості контролювати дії влади, використовуючи моніторинг 33-х ключових показників [12].

Таким чином, глобальні ЦСР продовжують ЦРТ та є частиною Порядку денного в галузі розвитку на період до 2030 року. З 01 січня 2016 року глобальні ЦСР, що включають 17 цілей і 169 конкретних завдань, офіційно вступили в силу.

Кожна країна-член ООН повинна була адаптувати 17 глобальних ЦСР з урахуванням специфіки національного розвитку на період до 2030 року.

За ініціативи Уряду України та за підтримки усіх агентств ООН в Україні, Міністерством економічного розвитку і торгівлі України була розроблена національна система ЦСР, а саме, — 86 завдань національного розвитку та 172 показники для моніторингу їх виконання.

Так, згідно Національної доповіді «Цілі Сталого Розвитку: Україна» Міністерства економічного розвитку і торгівлі України, протягом 2016 року інклюзивний процес визначення завдань ЦСР від-

бувався за чотирма напрямками: справедливий соціальний розвиток; сталі економічне зростання та зайнятість; ефективне управління; екологічна рівновага та розбудова стійкості [13].

Суспільне бачення розвитку України до 2030 року охоплює такі орієнтири для досягнення, як добробут та здоров'я населення, що забезпечуватимуться інноваційним розвитком економіки, побудованим на сталому використанні природних ресурсів.

Тож для встановлення стратегічних рамок національного розвитку України на період до 2030 року на засадах принципу «нікого не залишити осторонь», для України з урахуванням специфіки національного розвитку адаптовані ЦСР є наступними: ціль 1. Подолання бідності; ціль 2. Подолання голоду, досягнення продовольчої безпеки, поліпшення харчування і сприяння сталому розвитку сільського господарства; ціль 3. Забезпечення здорового способу життя та сприяння благополуччю для всіх у будь-якому віці; ціль 4. Забезпечення всеохоплюючої і справедливої якісної освіти та заохочення можливості навчання впродовж усього життя для всіх; ціль 5. Забезпечення гендерної рівності, розширення прав і можливостей усіх жінок та дівчаток; ціль 6. Забезпечення наявності та сталого управління водними ресурсами та санітарією; ціль 7. Забезпечення доступу до недорогих, надійних, стійких і сучасних джерел енергії для всіх; ціль 8. Сприяння поступальному, всеохоплюючому та сталому економічному зростанню, повній і продуктивній зайнятості та гідній праці для всіх; ціль 9. Створення стійкої інфраструктури, сприяння всеохоплюючій і сталій індустріалізації та інноваціям; ціль 10. Скорочення нерівності; ціль 11. Забезпечення відкритості, безпеки, життєстійкості й екологічної стійкості міст і населених пунктів; ціль 12. Забезпечення переходу до раціональних моделей споживання і виробництва; ціль 13. Вжиття невідкладних заходів щодо боротьби зі зміною клімату та його наслідками; ціль 14. Збереження та сталі використання океанів, морів і морських ресурсів в інтересах сталого розвитку; ціль 15. Захист та відновлення екосистем суші та сприяння їх сталому використанню, раціональне лісокористування, боротьба з опустелюванням, припинення і повернення назад (розвертання) процесу деградації земель та зупинка процесу втрати біорізноманіття; ціль 16. Сприяння побудові миролюбного й відкритого суспільства в інтересах сталого розвитку, забезпечення доступу до правосуддя для всіх і створення ефективних, підзвітних та заснованих на широкій участі інституцій на всіх рівнях; ціль 17. Зміцнення засобів здійснення й активізація роботи в рамках Глобального партнерства в інтересах сталого розвитку [13].

Звичайно, для того, щоб Україна могла виконувати адаптовані ЦСР їх потрібно включати в державні стратегічні документи. Для того, аби завдання визначені відповідними стратегічними документами виконувались, необхідно приймати відповідні плани реалізації цих документів з визначеними індикаторами досягнення ЦСР, чіткими термінами виконання, та встановленою відповідальністю тих чи інших органів державної влади в разі невиконання у визначені терміни конкретних завдань.

Найбільше завдань адаптованих для України ЦСР враховано Урядом у Середньостроковому плані пріоритетних дій уряду на період до 2020 року, Стратегії регіонального розвитку і Стратегії сталого розвитку України на період до 2020 року.

Проте, на жаль, далеко не всі державні стратегічні документи мають плани реалізації, що відразу ставить під загрозу виконання тих завдань, на виконання яких ці документи прийняті. Як приклад можна навести Стратегію розвитку інформаційного суспільства в Україні, схвалену розпорядженням Кабінету Міністрів України від 15 травня 2013 року № 386-р. Окремого плану дій щодо реалізації Стратегії розвитку інформаційного суспільства в Україні не було прийнято. План дій щодо реалізації Закону України «Про Основні засади розвитку інформаційного суспільства в Україні на 2007–2015 роки» не виконаний. Крім того, відсутній план дій щодо реалізації національної стратегії подальшого розвитку інформаційного суспільства в Україні.

Слід розуміти, що успішне впровадження електронного урядування на всіх рівнях є запорукою досягнення країнами, у тому числі й Україною, ЦСР, що стосуються абсолютно всіх сфер суспільного життя та окреслюють глобальні пріоритети сталого розвитку та прагнення на період до 2030 року.

На сьогодні, в Україні ще не прийнято стратегічного рамкового документу, який би враховував усі адаптовані для України ЦСР до 2030 року та основні положення Оновленої Стратегії сталого розвитку Європейського Союзу.

В Концепції розвитку електронного урядування в Україні закріплено, що ефективне управління будь-якою галуззю у сучасних умовах неможливе без широкого застосування сучасних інструментів електронного урядування, у тому числі автоматизації обробки великих об'ємів даних та інформаційно-аналітичного забезпечення прийняття управлінських

рішень, оптимізації та автоматизації адміністративних процесів, запровадження електронних форм взаємодії [1].

Згідно дослідження ООН з електронного урядування за 2014 рік завдяки інноваціям та електронному урядуванню, державно-адміністративні органи у всьому світі можуть стати більш ефективними, надавати якісніші послуги та відповідати вимогам прозорості та підзвітності. Електронне урядування може допомогти урядам країн «позеленіти», сприятиме ефективному управлінню природними ресурсами, а також стимулюватиме економічний розвиток країн та сприятиме соціальній інтеграції особливо вразливих верств населення. Інформаційно-комунікаційні технології також довели свою ефективність як платформи для обміну знаннями, розвитку навиків, передачі інноваційних рішень в області електронного урядування і створенні потенціалу для сталого розвитку між країнами [14].

Висновки та перспективи подальших досліджень. Розвиток електронного урядування є одним з основних факторів забезпечення успішності реформування країни. Реформа будь-якої галузі в сучасних умовах не буде такою успішною та ефективною без використання сучасних інформаційно-комунікаційних технологій. Адже саме інструменти електронного урядування здатні забезпечити значне покращення якості обслуговування фізичних і юридичних осіб та підвищення відкритості, прозорості й ефективності діяльності органів державної влади та органів місцевого самоврядування.

Разом з тим, впровадження електронного урядування в Україні забезпечить не лише якісно новий рівень управління державою та суспільством загалом, зміцнить довіру до держави та її політики, вдосконалив взаємодію між органами державної влади, бізнесом, громадянами та державними службовцями, а також є тим інструментом, при ефективному застосуванні якого, Україна досягне максимальних результатів на шляху досягнення адаптованих ЦСР та разом з іншими країнами-членами ООН зробить свій вклад на шляху подолання бідності, захисту навколишнього середовища, забезпечення миру та процвітання всіх людей у світі.

В цьому контексті, подальших досліджень потребує вивчення феномена електронного урядування як інструмента переходу України до сталого розвитку.

Література

1. Концепція розвитку електронного урядування в Україні: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 20 вересня 2017 року № 649-р. URL: <https://www.kmu.gov.ua/ua/npas/250287124> (дата звернення: 21.04.2018).
2. Стратегія сталого розвитку «Україна — 2020»: Указ Президента України від 12 січня 2015 року № 5/2015. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/5/2015> (дата звернення: 21.04.2018).
3. Середньостроковий план пріоритетних дій Уряду до 2020 року та план пріоритетних дій Уряду на 2017 рік: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 3 квітня 2017 року № 275-р. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/275-2017-p> (дата звернення: 21.04.2018).
4. Державна стратегія регіонального розвитку на період до 2020 року: Постанова Кабінету Міністрів України від 6 серпня 2014 року № 385. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/385-2014-p> (дата звернення: 21.04.2018).
5. Голобуцький О. П. Електронний уряд / О. П. Голобуцький, О. Б. Шевчук. — К.: Атлант UMS, 2002. — 173 с.
6. Клімушин П. С. Електронне урядування в інформаційному суспільстві: монографія / П. С. Клімушин, А. О. Серенюк; Нац. акад. держ. упр. при Президентові України, Харк. регіон. ін.-т держ. упр. — Х.: Магістр, 2010. — 311 с.
7. Куспльак І. С. Електронне урядування як інструмент формування прозорої та відкритої політичної влади: дисертація на здобуття наук. ступ. канд. політ. наук: 23.00.02 / І. С. Куспльак / Держ. закл. «Південноукр. нац. пед. ун-т ім. К. Д. Ушинського». — О., 2012. — 204 с.
8. Впровадження інформаційно-комунікаційних технологій в аграрний сектор економіки України: організаційно-правовий аспект [текст]: монографія / І. В. Арістова, В. І. Курило, О. Ю. Калугін / За заг. ред. Арістової І. В. — К: НУБіП України, 2014. — 193 с.
9. Дубов Д. В., Дубова С. В. Основи електронного урядування: Навчальний посібник. — К.: Центр навчальної літератури, 2006. — 176 с.
10. Електронне урядування: підручник / авт. кол.: А. І. Семенченко, Н. В. Грицяк, О. Б. Кукарін та ін.; за заг. ред. проф. Н. В. Грицяк, А. І. Семенченка. — Київ: НАДУ, 2016. — 128 с.
11. Стратегія реформування державного управління України на 2016–2020 роки: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 24 червня 2016 року № 474-р. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/474-2016-p> (дата звернення: 21.04.2018).
12. Представництво ООН в Україні. Цілі сталого розвитку 2016–2030. URL: <http://www.un.org.ua/ua/tsili-rozvytku-tysiacholittia/tsili-staloho-rozvytku> (дата звернення: 21.04.2018).
13. Міністерство економічного розвитку і торгівлі України. Національна доповідь 2017 «Цілі Сталого Розвитку: Україна». URL: <http://www.me.gov.ua/Documents/List?lang=uk-UA&id=938d9df1-5e8d-48cc-a007be5bc60123b8&tag=TSiliStalogoRozvitku> (дата звернення: 21.04.2018).
14. United Nations Department of Economic and Social Affairs. United Nations E-Government Survey 2014 «E-Government for the Future We Want». URL: https://publicadministration.un.org/egovkb/Portals/egovkb/Documents/un/2014Survey/E-Gov_Complete_Survey-2014.pdf (дата звернення: 21.04.2018).

References

1. *Konceptija rozvytku elektronnoho urjaduvannja v Ukraini: Rozporjadjennja Kabinetu Ministriv Ukrainu vid 20 veresnja 2017 roku № 649-r* [The Concept of Development of the E-governance in Ukraine until 2020 dated September 20, 2017, No. 649-r]. Available from: <https://www.kmu.gov.ua/ua/npas/250287124> [Accessed 21st April 2018].
2. *Strategija stalogo rozvytku «Ukraina — 2020»: Ukaz Prezidenta Ukrainy vid 12 sichnja 2015 roku № 5/2015* [The Strategy for Sustainable Development of Ukraine until 2020 dated January 12, 2015, No. 5/2015]. Available from: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/5/2015> [Accessed 21st April 2018].
3. *Serednostrokovij plan priorytetnykh dij Uryadu do 2020 roku ta plan priorytetnykh dij Uryadu na 2017 rik: Rozporjadjennja Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 3 kvitnja 2017 roku № 275-r* [The Medium-Term Government Priority Action Plan up to 2020 and The Government Priority Action Plan for 2017, dated April 3, 2017, No. 275-r]. Available from: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/275-2017-p> [Accessed 21st April 2018].
4. *Derzhavna strategija regionalnogo rozvytku na period do 2020 roku: Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 6 serpnja 2014 roku № 385* [The State Strategy of Regional Development for the period until 2020, dated August 6, 2014, No. 385]. Available from: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/385-2014-p> [Accessed 21st April 2018].
5. *Golobyckij O. P. Elektronnyj Urjad: navch. posibnyk [E-Government] / O. P. Golobyckij, O. B. Shevchuk.* — K.: Atlant UMS, 2002. — 173 s. [in Ukrainian].
6. *Klimushyn P. S. Elektronne urjaduvannja v informacijnomu suspil'stvi: monogr. / P. S. Klimushyn, A. O. Serenok; [E-Governance in Information Society].* Kharkiv: 2010. — 311s. [in Ukrainian].

7. Kuspljak I. S. Elektronne urjaduvannja jak instrument phormuvannja prozorozi ta vidkrytoji politychnoji vlady: dyser. ... kand. polit. nauk: 23.00.02 [E-Governance as a tool of transparent and open political power formation]. Odesa: 2012. — 204 s. [in Ukrainian].
8. Vprovadzhennja informacijno-komunikacijnukh tekhnologij v agrarnyj sector ekonomiky Ukrainy: organizacijno-pravovuj aspect [tekst]: monog. / I. V. Aristova, V. I. Kurylo, O. Y. Kalugin [The Implementation of information and communication technologies in agricultural sector of economy of Ukraine]. Kyiv: 2014. — 193 s. [in Ukrainian].
9. Dubov D. V., Dubova S. V. Osnovy elektronnoho urjaduvannja: navch. posibnyk [The Essentials of E-Governance]. Kyiv: 2006. — 176 s. [in Ukrainian].
10. Semenchenko A. I., Grycyak N. V., Kukarin ta in. Elektronne urjaduvannja: pidruchnyk [E-Governance]. Kyiv: 2016. — 128 s. [in Ukrainian].
11. Strategija reformuvannja derzhavnogo upravlinnja Ukrainy na 2016–2020 roky: Rozporjadzennja Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 24 chervnja 2016 roku № 474-r [The State Management Reforming Strategy of Ukraine for the period of 2016–2020, dated June 24, 2016, No. 474-r.]. Available from: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/474-2016-p> [Accessed 21st April 2018].
12. Cili stalogo rozvytku 2016–2030 [Sustainable Development Goals 2016–2030]. Information from the United Nations Office in Ukraine. Available from: <http://www.un.org.ua/ua/tsili-rozvytku-tysiacholittia/tsili-staloho-rozvytku> [Accessed 21st April 2018].
13. Ministerstvo ekonomichnogo rozvytku i torgivli Ukrainy. Nacional'na dopovid' 2017 «Cili Stalogo Rozvytku: Ukraina» [National Report 2017 «Sustainable Development Goals: Ukraine»]. Available from: <http://www.me.gov.ua/Documents/List?lang=uk-UA&id=938d9df1-5e8d-48cc-a007be5bc60123b8&tag=TSiliStalogoRozvitku> [Accessed 21st April 2018].
14. United Nations Department of Economic and Social Affairs. United Nations E-Government Survey 2014 «E-Government for the Future We Want». Available from: https://publicadministration.un.org/egovkb/Portals/egovkb/Documents/un/2014Survey/E-Gov_Complete_Survey-2014.pdf [in English] [Accessed 21st April 2018].